

ISTRAŽIVANJE O STANJU OKOLIŠA I PRIRODE NA PODRUČJU GRADA DUBROVNIKA

Svjetski dan zaštite okoliša

Dubrovnik, 2015.

UVOD

Svjetski dan zaštite okoliša obilježava se svake godine 5. lipnja na godišnjicu održavanja Konferencije Ujedinjenih naroda o ljudskom okolišu održane 1972. godine u Stocholmu. Na Stocholmskoj Konferenciji postignuti su dogovori o načelima zaštite okoliša, te je donesena Odluka o osnutku Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP: *United Nations Environmental Programme*), a i početak aktivnosti vezanih za Organizaciju za prehranu i poljoprivredu (FAO), Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) i Svjetske meteorološke organizacije (WMO) koji su bili sastavni dijelovi Programa zaštite okoliša.

Povodom obilježavanja Svjetskog dana zaštite okoliša 5. lipnja 2015. Upravni odjel za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša Grada Dubrovnika, počeo je provoditi istraživanje o stanju okoliša i prirode na prostoru Grada Dubrovnika.

CILJ ISTRAŽIVANJA

Opći cilj istraživanja je utvrditi stanje okoliša i prirode na prostoru Grada Dubrovnika. Rezultati istraživanja temelj su za utvrđivanje prioriteta u rješavanju ekoloških problema, te uspostava sustava zaštite okoliša i prirode na lokalnoj razini.

Specifični ciljevi istraživanja su: otkriti mišljenje i stav pojedinaca i zajednice, utvrditi stanje ekološke svijesti pojedinaca i zajednice, postupanje po utvrđenim rezultatima, povezivanje Grada Dubrovnika s organizacijama civilnog društva te pravnim osobama koje djeluju u pitanjima okoliša i prirode. Također, rezultati istraživanja pomoći će nam pri donošenju novog Programa zaštite okoliša Grada Dubrovnika.

Konačni cilj istraživanja je uspostava održivog razvoja.

PREDMET ISTRAŽIVANJA

Sukladno postavljenim ciljevima, predmeti ovog istraživanja su:

1. Ocjene i mišljene građana Grada Dubrovnika o stanju okoliša i prirode na prostoru Grada
2. Ocjene i mišljenje o ekološkim problemima i potrebama, te prioritetima u rješavanju istih
3. Ocjene i mišljenje navedene po prethodnim točkama u svrhu daljnjeg postupanja u djelatnostima zaštite okoliša i prirode odnosno nadležnosti U.O. za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša

METODE ISTRAŽIVANJA

Osnovna metoda istraživanja je terensko anketiranje građana kojim je obuhvaćeno 80 ispitanika, koji su ujedno i stanovnici Grada Dubrovnika te samim time, ponajbolje znaju njegove probleme i potrebe. Ispitanici su birani nasumice, izlaskom djelatnika U.O. na teren i pristupanjem pojedincima. Od ukupnog broja, ispitano je 39 muških (31,2%), te 41 žena (32, 8%) žena, s napomenom da analiza prema spolu polazi od pretpostavke (hipoteze) da većih razlika između spolova u odgovorima nema. Također, od ukupnog broja ispitanika, najviše anketiranih je u dobi od 20-59 godina; njih 72 (57,6%), 8 ispitanika je starije više od 59 godina (6,4%), te 1 ispitanik je mlađi od 19 godina (0.8%).

Od ukupnog broja ispitanika, njih 11 su članovi ili volonteri određene ekološke organizacije civilnog društva, a 13 ispitanika su ujedno i zaposleni u djelatnostima na području zaštite okoliša i prirode. Rezultati anketiranja nisu 100 % mjerodavni, jer zbog jednostavnije razumijevanja problematike, ispitanicima su ponuđeni odgovori pa su rezultati obrađeni pod pretpostavkom (hipotezom) kako su svi ispitanici odgovarali istinito.

Istraživanje je objavljeno on-line, kako bi javnost i zainteresirana javnost mogli i dalje odgovarati na postavljena pitanja u Upitniku, a rezultati istraživanja će se automatski mijenjati prema broju odgovorenih anketa.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U svrhu upoznavanja lokalnih stanovnika s terminologijom polazno pitanje u anketi je: **Jeste li upoznati s razlikom između okoliša i prirode?** Odgovori na pitanje pokazali su kako 89 % stanovnika zna razliku između okoliša i prirode.

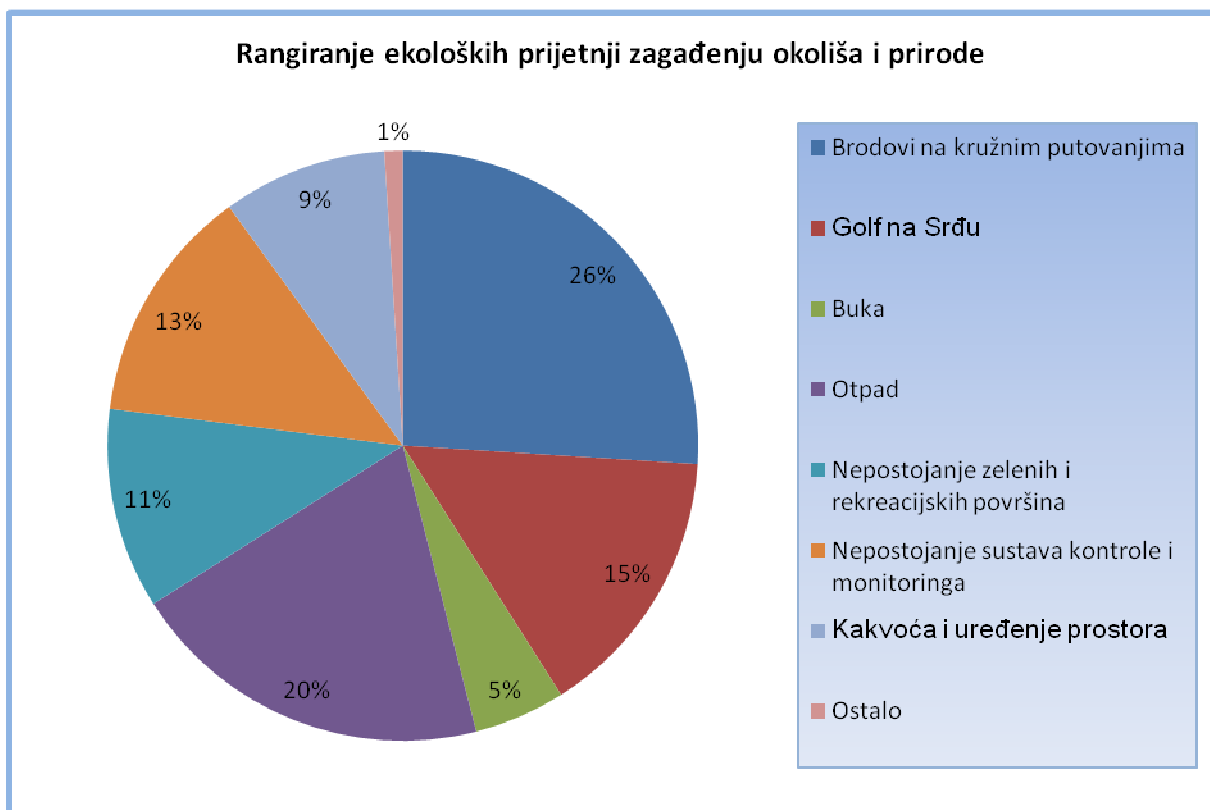
Stanje okoliša

Mišljenje i stavovi građana o stanju okoliša i prirode na prostoru Grada Dubrovnika zapravo su jedan od temeljnih ciljeva ovog istraživanja i osnova za daljnje postupanje u poslovima zaštite okoliša i prirode. Čak 63% ispitanika nije zadovoljno stanjem okoliša i prirode na prostoru Grada Dubrovnika, dok njih 37 % je zadovoljno. Očito je, obzirom na poznavanje stanja, dosadašnje donošenje odluka nije dovoljno efikasno, te da je poboljšanje potrebno.

Rangiranje ekoloških prijetnji zagađenju okoliša i prirode?

Obzirom na značajnost pitanja, ponuđeno je više odgovora. Na prvom mjestu 26 % ispitanika istaknuli su brodove na kružnim putovanjima kao najveću ekološku prijetnju zagađenju okoliša i prirode. Na drugom mjestu je otpad (20 % ispitanika), na trećem mjestu izgradnja golf terena na Srđu (15 %), na četvrtom mjestu je nepostojanje sustava kontrole i monitoringa (13%), na petom nepostojanje zelenih i rekreacijskih površina (11%), na šestom mjestu kakvoća i uređenje prostora (9%) te na zadnjem mjestu buka (5%).

Osim navedenih odgovora, 1 % ispitanika navelo je ekološku neosvijestštenost kao ekološku prijetnju (Slika 1).

Slika 1. Rangiranje ekoloških prijetnji zagađenju okoliša i prirode na prostoru Grada Dubrovnika

Otpad

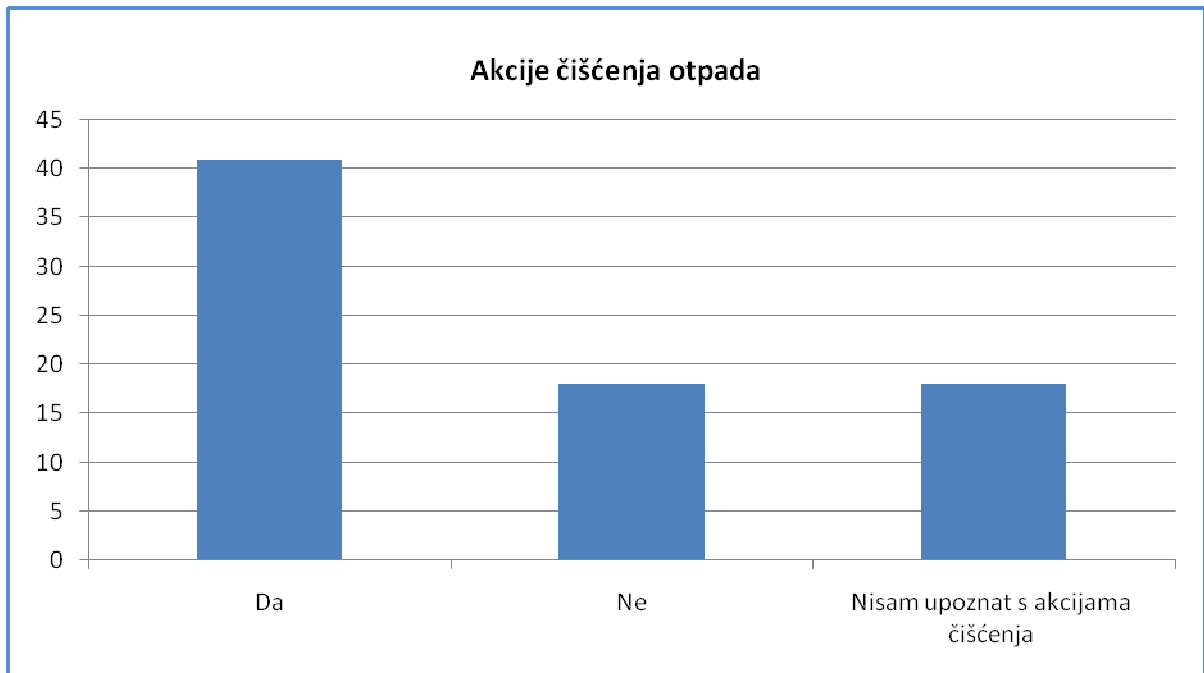
Sukladno novim zakonskim obvezama 63 % ispitanika odgovorilo je da razvrstava otpad, dok njih 36 % ujedno i reciklira.

Iako ih 90 % ujedno i zna da postoje kontejneri za određenu vrstu otpada, 94% ispitanika smatra da bi se u Gradu Dubrovniku trebalo se nalaziti više natpisa i obavijesti o razvrstavanju otpada, iz čega proizlazi da stanovnici nisu dovoljno upoznati s načinom i mjerama razvrstavanja.

Osim toga, 70 % ispitanika nije zadovoljno s pozicijom i estetskom uklopljenošću kontejnera u odnosu na prostor.

Iako Grad Dubrovnik često organizira i sudjeluje u akcijama čišćenja otpada, 41 % ispitanika smatra kako Grad ne sudjeluje u tome, a jednako toliko ih nije upoznato s time. Svega 18% ispitanika zna za

organiziranje akcija, od kojih su svi predstavnici organizacija civilnog društva koji ujedno sudjeluju u akcijama (Slika 2).

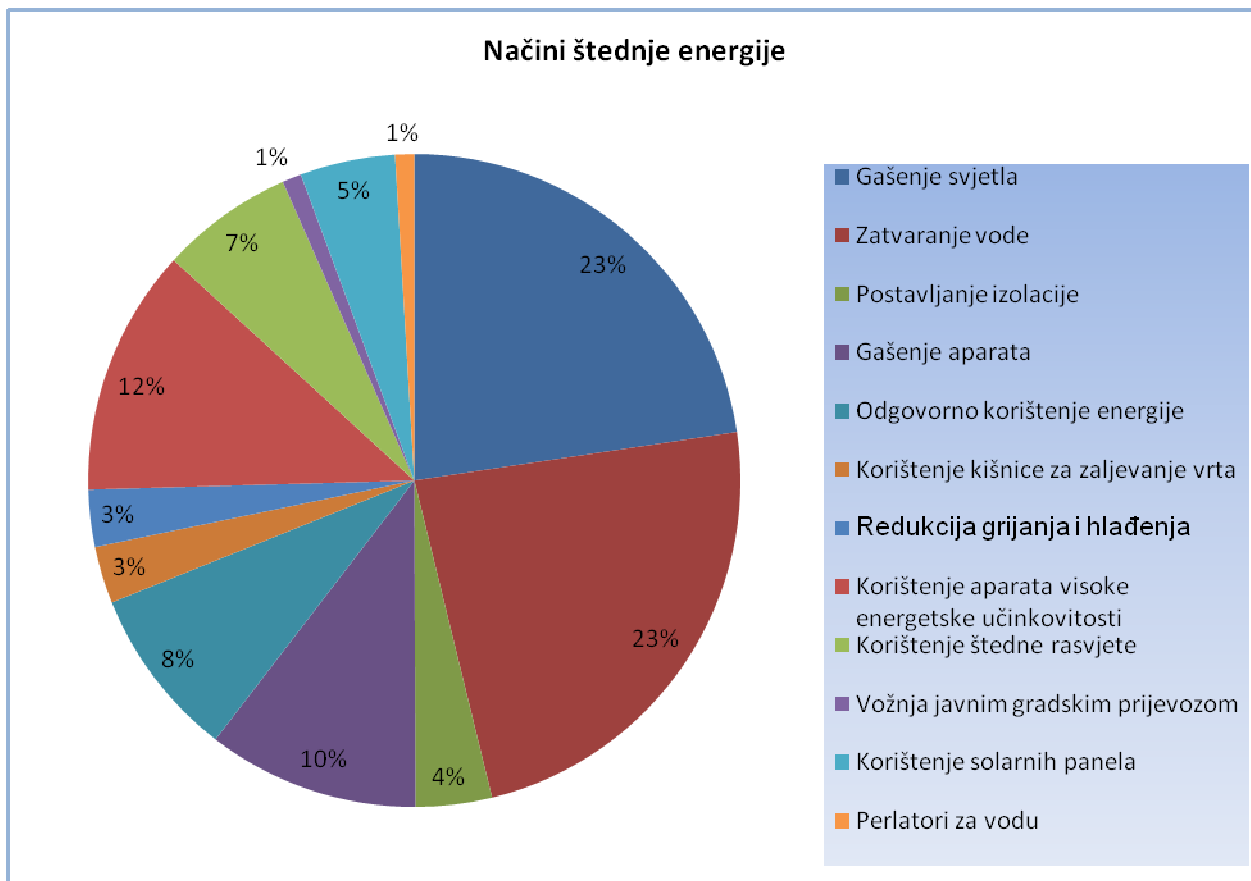

Slika 2. Akcije čišćenja otpada na prostoru Grada Dubrovnika

Negativan utjecaj odlagališta Grabovice na zdravlje ljudi i stanje okoliša navodi čak 94% ispitanika.

Energija

Na pitanje: Štedite li energiju?, 77.5 % ispitanika odgovorilo je potvrdno. Najviše štede energiju zatvarajući vodu (23 %) i gaseći svjetla (23%). Ostali načini štednje energije navedeni su u manjim postocima (Slika 3).

Slika 3. Načini štednje energije

Iz rezultata na slici 3. može se zaključiti kako većina ispitanika štedi energiju, osim gaseći svjetla i zatvarajući vodu, koriste alternativne oblike štednje, te novu čistiju ekološku tehnologiju ali u malim postocima.

Na pitanje: Koristite li ekološke uređaje, aparate i/ili vozila? 69 % ispitanika je odgovorilo negativno. Čak 80% ispitanika odgovorilo je negativno na pitanje: Koristite li obnovljive izvore energije?, a od 20 % koji su potvrdno odgovorili; 1, 43% koristi solarne panele, a 0,26 % grijanje na drva.

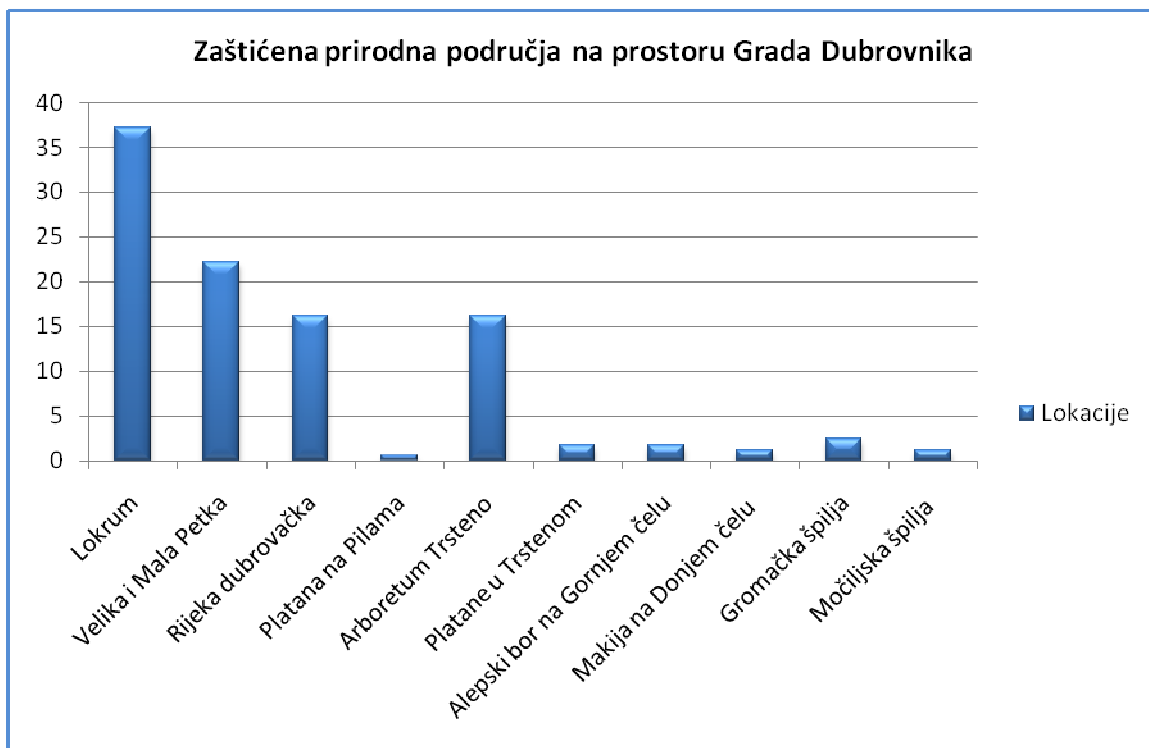
Kazne

Čak 100% od ukupno ispitanih smatra kako zagađivanje okoliša i prirode treba biti kažnjeno, od kojih 39 % ispitanika smatra da kazna treba biti veća od 5 000, 00 kn, 29% ispitanika smatra kako iznos kazne ovisi o vrsti zagađivanja, dok 32 % ispitanika smatra kako kazna treba biti ispod 5 000, 00 kn.

Priroda

Zaštićena prirodna područja

Za zaštićena prirodna područja na prostoru Grada Dubrovnika zna 80 % ispitanika.

Slika 4. Zaštićena prirodna područja na prostoru Grada Dubrovnika

Rezultati na slici pokazuju kako od ispitanih osoba koje znaju za zaštićena područja na prostoru Grada Dubrovnika, 37,2 % ispitanika zna za Lokrum, zatim za Veliku i Malu Petku zna 22,2 % ispitanika, za Rijeku dubrovačku i Arboretum u Trstenom zna 16,2 % ispitanika, dok za ostale zaštićene lokacije zna manje ispitanika (Platana na Pilama 0,6%, Platane u Trstenom 1,8%, Šuma alepskog bora na Gornjem čelu na Otoku Koločepu 1,8%, Makija na Donjem čelu na otoku Koločepu 1,2%, Gromačka špilja 2,4%, Močiljska špilja 1,2 %). – znaju z apodručja koja su više medijski eksponirana i slično

Invazivne vrste

Što su invazivne vrste zna 64 % od ukupnog broja ispitanika.

Prioritetne mjere zaštite okoliša i prirode

Na zadnje pitanje: Koje bi mjere trebalo prioritetno poduzeti kako bi se poboljšalo stanje okoliša u našem Gradu?, ispitanici su sami predložili sljedeće mjere:

- edukacija i informiranje javnosti,
- veća kontrola,
- uspostavljanje zelenih otoka,
- naplata kazni,

- objava prekršitelja u medijima,
- sprječavanje neplanske izgradnje i betonizacije
- uređenje zelenih površina,
- pošumljavanje,
- izgraditi depozite vode za sanitarne potrebe,
- smanjiti broj izdavanja koncesija za plaže,
- provoditi akcije čišćenja,
- sanacija i formiranje odlagališta,
- nagrađivanje pojedinaca,
- organiziranje sustava dojava monitoringa i ugrožavanja,
- smanjenje javne rasvjete,
- prelazak javnog gradskog prijevoza na plin,
- uključivanje prirodnih vrijednosti u turističku ponudu

ZAKLJUČAK

Rezultati istraživanja pokazuju da 63 % ispitanika nije zadovoljno stanjem okoliša i prirode na prostoru Grada Dubrovnika, da po rangiranju ekoloških prijetnji na prvom mjestu su brodovi na kružnim putovanjima, što je značajno a ujedno i zabrinjavajuće za grad koji je destinacija kruzinturizma. Na drugom mjestu ekoloških prijetnji rangiran je otpad, gorući problem današnjice. Sukladno novim Zakonskim i podzakonskim obvezama, aktualno je pitanje sustavnog gospodarenja otpadom na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, te se pronalaze optimalna rješenja, u koja je uključen i Grad Dubrovnik. Iako 63 % ispitanika razvrstava otpad, čak njih 94 % smatra da bi trebalo postojati više natpisa i obavijesti o razvrstavanju otpada, a 70 % ispitanika nije zadovoljno s pozicijom i estetskom uklopljenošću kontejnera.

Grad Dubrovnik organizira i sudjeluje u akcijama čišćenja otpada, ali 41 % ispitanika smatra kako Grad ne sudjeluje u tome, a jednako toliko ih nije upoznato s time.

Što se tiče energije, rezultati istraživanja pokazuju da ljudi štede energiju većinom na način da zatvaraju vodu i gase svijetla, dok održivo korištenje energije uz nove eko tehnologije je zanemarivo. Od ukupnog broja ispitanika, njih 100 % smatra kako namjerno i nekontrolirano zagađenje okoliša i prirode treba biti kažnjeno.

Osim toga, ispitanici su naveli mjere koje bi prioritetno trebalo poduzeti kako bi se poboljšalo stanje okoliša i prirode na prostoru Grada Dubrovnika.

Prema rezultatima istraživanja, može se zaključiti kako ispitanici nisu zadovoljni postojećim stanjem, kako treba poboljšati i promijeniti stanje, posebno u vezi gospodarenja otpadom. Isto tako, analiza rezultata pokazuje kako su ispitanici nedovoljno informirani po pitanjima zaštite okoliša i prirode, te ne koriste nove, čistije ekološke tehnologije.

Ekološki problemi Dubrovnika predmet su zainteresiranosti i odgovornosti svakog građanina kao pojedinca ali u zajednici, a njihovo rješavanje egzistencijalni uvjet. Ovim rezultatima postavljene su hipoteze, prema kojima u budućnosti treba postupati i djelovati Grad Dubrovnik, uključujući sve bitne dionike u svrhu jednostavnijeg i uspješnijeg rješavanja ekoloških problema.